

1896-1996

de van Lennepweg in 1904

Honderd jaar van Lennepweg

Dit boekje is mede mogelijk gemaakt door:

Bewonersorganisatie Duttendel

Boele & van Eesteren bv

Bohemen bv

Madurodam Miniatuurstad

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Nederlandse Veiligheidsdienst bv

T/H/E Bouwadviseurs bv

Vereniging voor de Nederlandse Vleeswarenindustrie

VLEP

Wijkvereniging De Wittebrug

Samenstelling: Mw. M.A. Hofdijk-Enklaar
Productie: Alleeverte Vormgeving

14 september 1996

Honderd jaar van Lennepweg

1896-1996

Bij een eeuwfeest hoort een kleine historische terugblik.
Aan de hand van een aantal afbeeldingen en korte verhalen voeren
wij u door de geschiedenis van de wijk "De Wittebrug".

Nog voor de ontwikkeling van Hotel De Wittebrug en de omliggende straten bestond er al een buurtschap, met kleine huisjes, een wasserijtje, een cafeetje en een winkeltje.

Toen bestonden ook al de vier huizen aan de Badhuisweg nr. 237-243, die bij ons nu bekend zijn als "het cafeetje".

Veel hiervan is terug te vinden in het verhaal van W. van Noord: "Ons oude buurtje" dat werd gepubliceerd in het Jaarboek 1967 van Die Haghe.

Dit unieke stukje Den Haag werd regelmatig in haar voortbestaan bedreigd. In de strijd om het te behouden voegde zich ook de Bond Heemschut (vereniging tot bescherming van cultuurmonumenten in Nederland). Hun deskundige was bij zijn bezoek heel enthousiast over wat hij aantrof op bouwkundig gebied: "koppen" en "klezoren" (1/2 en 1/4 stenen) en de primitieve manier van metselen, typisch Haags voor die tijd, de 2e helft van de 18e eeuw.

In februari 1996 vermeldt de Haagse Courant dat "een gebouw van zo'n ouderdom het verdient om te worden behouden, 't is zelfs onze plicht".

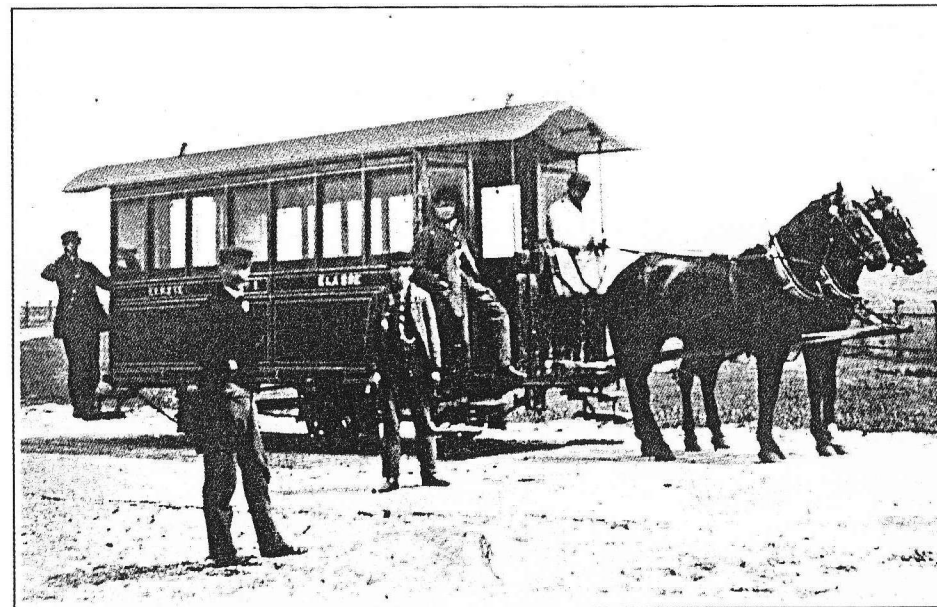
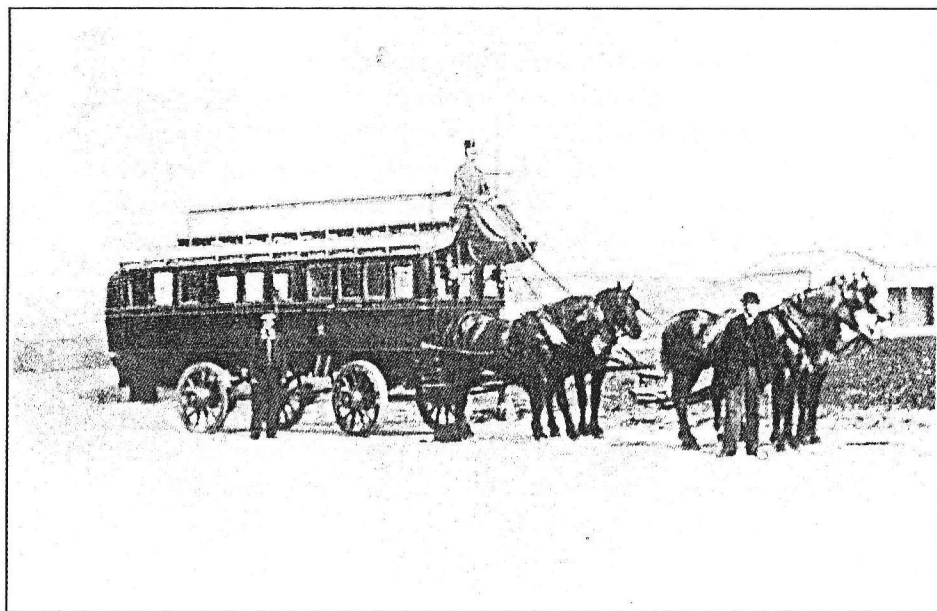
De van Lennepweg werd in 1894 aangelegd door de "Maatschappij tot exploitatie van terreinen en Hotel DeWittebrug". Hieruit blijkt dat het Hotel De Wittebrug (dat zijn naam te danken heeft aan de brug) een grote rol heeft gespeeld bij de ontwikkeling van de straat en de wijk. De brug dankt zijn ontstaan aan het kanaal en het kanaal hing weer samen met de stichting van de "Badinrichting" door Jacob Pronk in 1818. Dit badhuis voorzag in de behoefte van de nieuwe mode om zeebaden te nemen. Het werd in 1828 Stedelijk Badhuis door verkoop aan de gemeente 's-Gravenhage. De gemeente had daardoor belang bij goed vervoer naar de badplaats. Burgemeester Copes van Cattenburch hield in 1824 een gloeiend pleidooi voor de vaart van Den Haag naar Scheveningen en zelfs naar Engeland! In 1828 werd met het graven van het kanaal begonnen en in 1861 was men tot het Seinpostduin gevorderd. Verder graven werd echter, vooral door de Scheveningers, tegengehouden. Desondanks was de verbinding naar Scheveningen nu een feit.

De passagiers werden vervoerd per gondel; een boot met twee banken langs de zijkanten, voortgetrokken door paarden. Bij de Wittebrug kon men de gondel verlaten. De paarden gingen hier weliswaar langzamer lopen, maar stopten niet. Men moest er dus afspringen op de losplaats. Een jongetje van toen zei daarvan in zijn herinneringen "dat het dolletjes was!".

De gondel kon echter de concurrentie met de stoomtram niet aan en verdween uiteindelijk.

Ter zelfder tijd werd ook de Badhuisweg aangelegd, eerst onder andere namen bekend, zoals De Nieuwe Badweg, Nieuwe Scheveningseweg en Nieuwe Straatweg naar het Badhuis. Over deze Badhuisweg ging toen de eerste primitieve vorm van openbaar vervoer, de reeds sinds 1828 bestaande "Omnibus". Deze onderhield de verbinding van Station N.R.S. aan de Rijnstraat met Scheveningen.

Die Omnibus, een soort Jan Plezier, reed niet op rails, maar had wel een vaste route en werd getrokken door paarden.

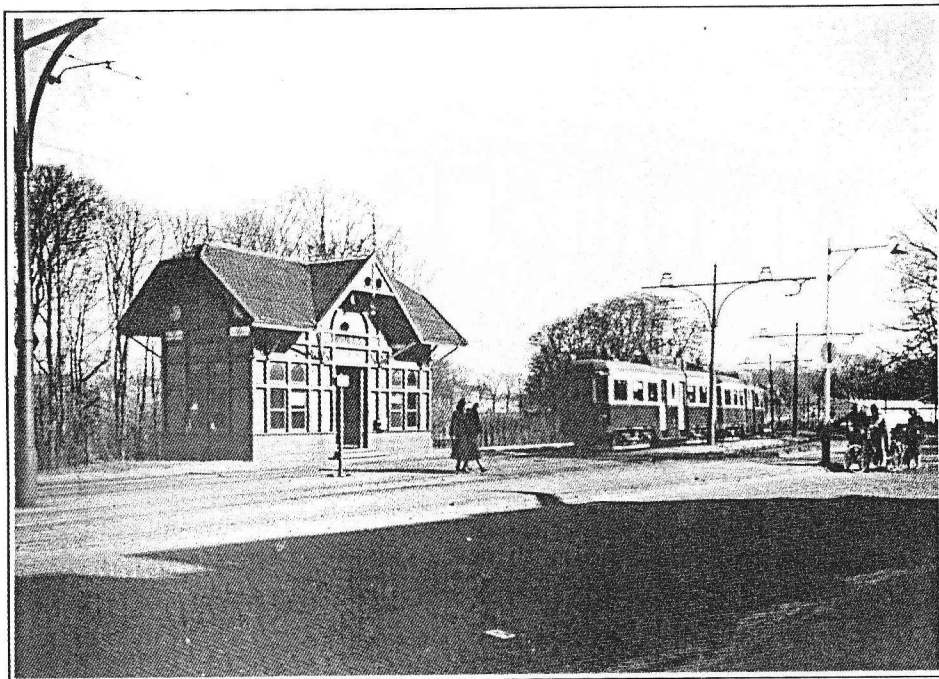

Daarna kregen we in 1864 de eerste Paardentram in Nederland over de Badhuisweg. Een toendertijd door velen als gevaarlijk beschouwde nieuwigheid, omdat "de trekkracht van twee paarden de soepel op rails rollende wagen een angstwekkende snelheid gaven".

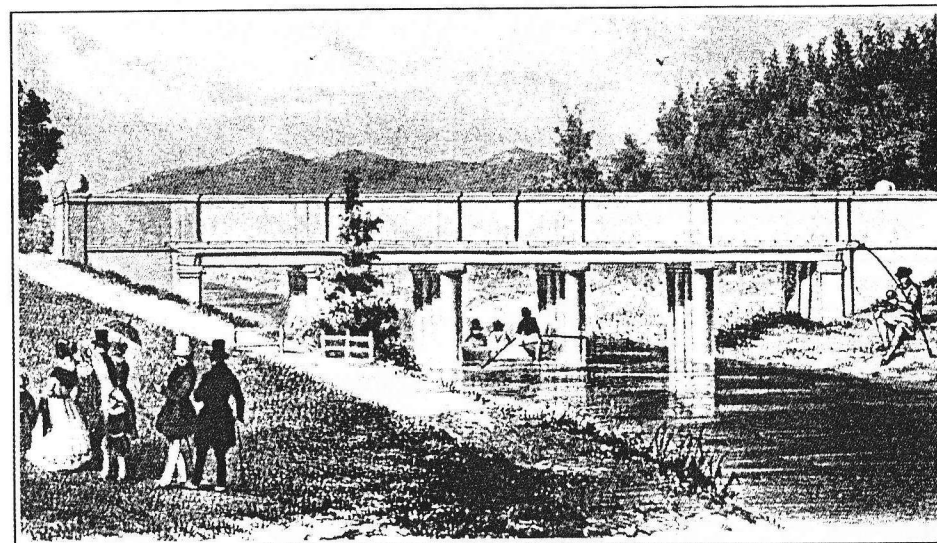
In 1879 volgt dan de Stoomtram, "het ijzeren monster".

In 1890 kwam de zogenaamde Accutram, die geen succes werd, daar de accu's tijdens de rit verwisseld moesten worden en het accuzuur de kleding van de dames weleens bezoedelde.

In 1904 werd deze tram opgevolgd door de elektrische tram met bovenleiding, die over de Witte Brug langs de Nieuwe Parklaan naar Scheveningen reed. Van 1924 tot 1957 reed de Blauwe Tram over dit traject, de huidige lijn 9.

Gaan we nu terug naar de brug over het kanaal. Eerst was er een vlotbrug, die dus in het water lag en weggetrokken kon worden. Maar in 1833 wordt het besluit genomen tot een vaste brug: de "Koninginnebrug".

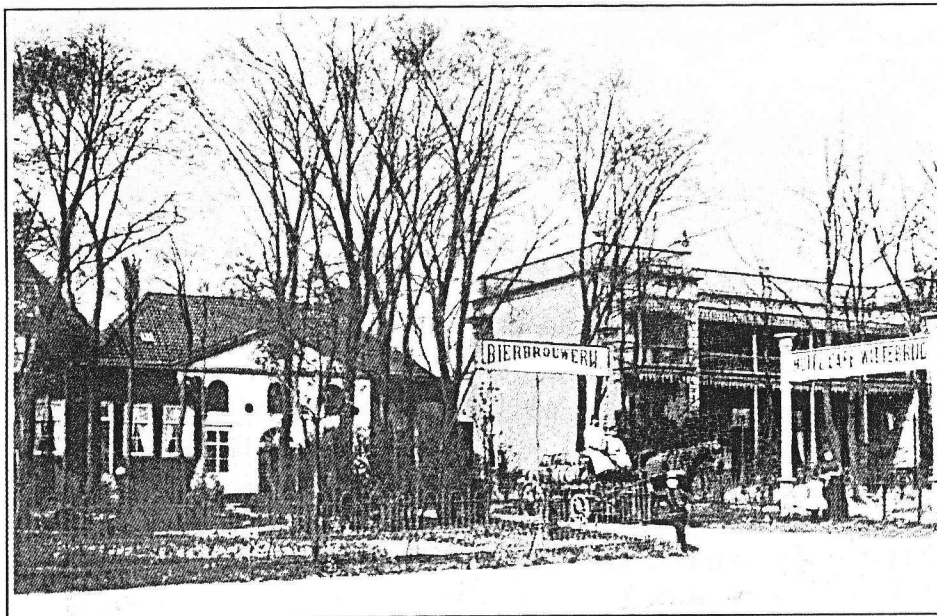

Deze houten brug met grote witgeverfde zijkanten werd al gauw De Witte Brug genoemd.

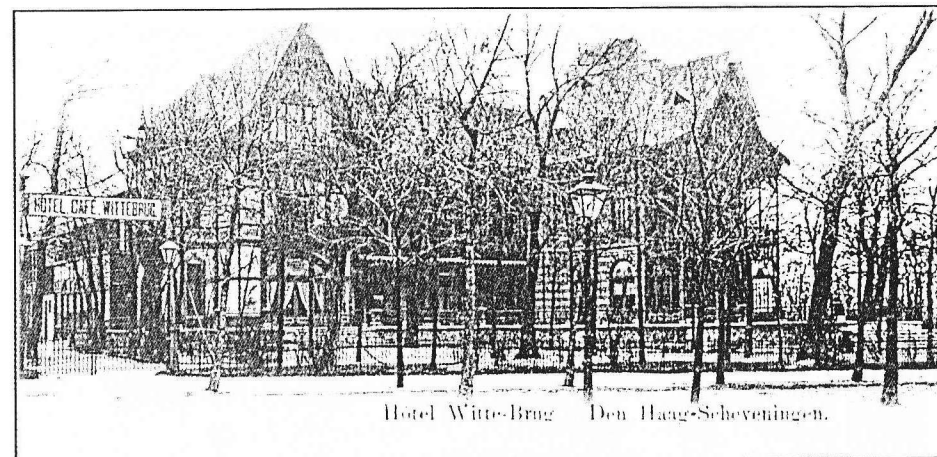
Hij werd pas bij raadsbesluit van 2 januari 1956 officieel "Wittebrug" genoemd, maar was toen allang geen "witte brug" meer. De houten brug moest namelijk in 1905 wijken, omdat hij niet breed genoeg was voor de gasleiding en nieuwe tramsporen. Hij werd vervangen door een nieuwe stenen brug, ontworpen door architect Mutters.

Deze brug werd door de Duitsers in 1943 afgebroken. In een boekje van 1945 zien we dat er na de bevrijding een pontje aan een boom ligt met het bordje "Veerpont / Ferry". Dit laatste vanwege de engelstalige bevrijders. In 1948 wordt de brug herbouwd en in 1953 worden de wapenschilden aangebracht. In 1968 werd de aparte trambrug aangelegd; de eerste steen werd gelegd door Wethouder Mr. Dankelman, als onderdeel van het verkeersplan Wittebrug.

Voor het ontstaan van Hotel De Wittebrug gaan we weer terug naar de tijd van voor de kanaalbrug. De akte van uitgifte van de brouwerij, die aanvankelijk Pruisische Adelaar heette, dateert uit 1835. Deze brouwerij stond op de plek waar later Hotel De Wittebrug zou komen. Aan de zuidkant staat de molen De Vier Winden. Eigenaar van de brouwerij was de heer van Dijk. Daar de brouwerij een geliefd eindpunt van de wandelaars uit de stad was, en zij graag gelaafd wilden worden, besloot de heer van Dijk een koffiehuis op zijn erf neer te zetten. In 1885 kwam dit er: zeven kamers met een koffiekamer en een biljartzaal.

Het was er altijd vol zodat er al spoedig om vergroting gevraagd werd. Van Dijk kreeg hulp van zijn twee nichtjes Lempers. In 1888 werd de brouwerij afgebroken en ging men zich geheel toeleveren op het hotel-bedrijf. In 1890 werd het bedrijf uitgebreid. Een van de nichtjes was tot directrice benoemd en kreeg assistentie van de heer Roozen, destijds werkzaam in een der grootste hotels aan de Rivièra.

Op 7 juli 1891 werd het Hotel-Café-Restaurant Witte Brug geopend, waarover werd geschreven: "een in rustieke stijl opgetrokken gebouw met veranda's, loggia's, heerlijk terras, keurig geornamenteerde gevel en lieve voortuin een schilderachtige lieve indruk"!

Dit hotel, waarvan Joh. Mutters jr. de architect was, bezat ongeveer 50 kamers en salons, en stond naast het oude hotel, op de hoek van de Nieuwe Parklaan en de Badhuisweg. Hier zien we het begin van de "Maatschappij tot exploitatie van terreinen en Hotel De Wittebrug", een maatschappij met een aanzienlijk kapitaal, waarmee zij ook veel grond achter het hotel aankocht. De leiding van het nieuwe hotel was inmiddels in handen van de heer Roozen, die in 1904 tot directeur was benoemd. De heer van Dijk was in 1902 gestorven. Het oude gebouw stond met de zijkant langs de van Lennepweg. Daar werd ook een grote zaal met bovenverdieping bijgebouwd in 1900. In 1910 en 1911 werd er nog van alles aan verbouwd, waarbij veel van "de rustieke stijlfragmenten" verdwenen. Deze verbouwing stond onder leiding van A. Jacot.

“Door het genot van een kalme landelijke omgeving” werd het hotel meer en meer als winterverblijf bezocht. Het was ook zeer gewild door de eerste families om er partijen te geven. In de Wereldkroniek van 6 juli 1912 werd hoog opgegeven van het feit “dat vele kamers voorzien zijn van een salon en badkamer, en dat in het nieuwe gedeelte overal vaste wastafels met warm en koud water zijn”. De architect Co Brandes bouwde in 1937/38 de markante uitbouw op de hoek van de Parklaan en de Badhuisweg, welke mooi aansloot bij de verbouwing van 1910. In de vijftiger jaren wordt de hoofdingang verbouwd. Rechts daarvan was de woning van de heer Roozen, met de ingang aan de van Lennepweg nr. 2. Directeur Meyer woonde later op van Lennepweg nr. 4.

Het hotel heeft veel prominente gasten binnen zijn muren gekend. Zo was er bijvoorbeeld een 120 delig eetservies dat alleen gebruikt werd voor diners van de Koningin in de aparte zaal voor staatsbanketten.

Ter gelegenheid van het huwelijk van Prins Karel van Hessen met Gravin Yvonne Snapazy logeerden Prins Philip en zijn moeder Prinses Alice van Engeland en Koning Constantijn en Prinses Irene van Griekenland in De Wittebrug. Deze laatste kreeg voor zijn pas geboren kind een kindergeschenk aangeboden door een wachtende familie bij de ingang. Ook President Eisenhower en de Koning van Roemenië hebben er gelogeerd, evenals de filmster Clark Gable.

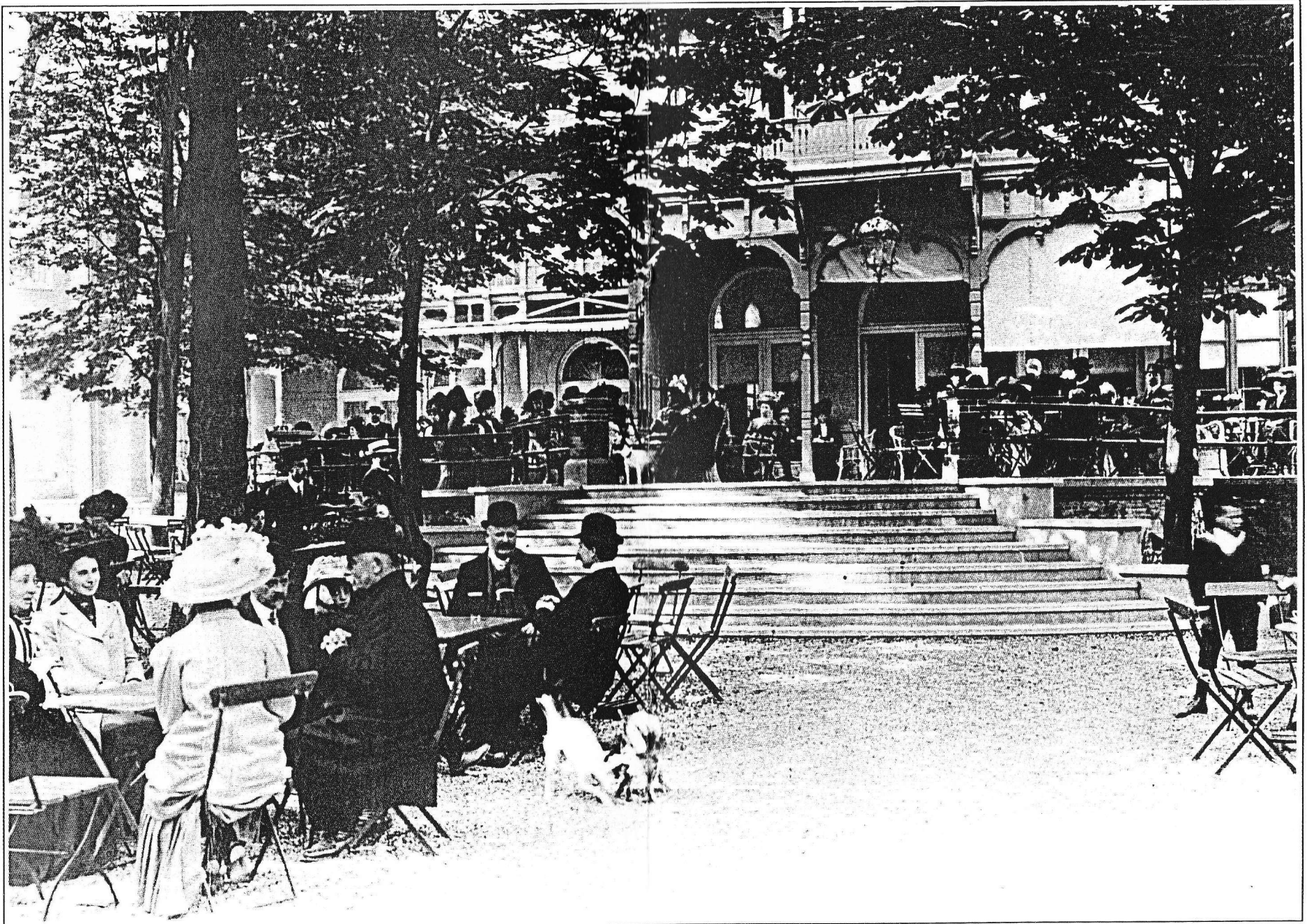

Aan al die luxe kwam een eind. In 1973 verschenen er berichten in de krant over sluiting van het hotel vanwege de grote verliezen. De veiling van de inventaris begon op 18 juni 1973. Veel antiek, maar ook zo'n 15.000 flessen uit de wijnkelder, en het “speciale Rosenthal eetservies, dat alleen door Hare Majesteit de Koningin en haar gezelschap werd gebruikt”.

Het gebouw werd uiteindelijk door de Rijksgebouwendienst aangekocht, waarna het Institute for Social Studies en de Nuffic er in werden gevestigd.

Nadat die naar de Kortenaerkade verhuisden bleef het gebouw leeg tot de afbraak in 1996.

Op de plaats waar het hotel gestaan heeft is nu de bouw van het appartementen complex “Residentie de Witte Brug” gaande.

Over de van Lennepweg zelf zijn nog wat aardige wetenswaardigheden bijeengebracht, die een leuk beeld geven van het reilen en zeilen van de straat in de loop der jaren.

Wist u dat

de van Lennepweg en de Wagenaarweg in 1894 werden aangelegd door "de Maatschappij tot exploitatie van terreinen en Hotel De Wittebrug". Ook de Nieuwe Parklaan werd door deze Maatschappij bekostigd.

Wist u dat

de huisjes "in de poort" Badhuisweg nr. 209-213 de oudste van de buurt zijn, en er al stonden voordat de van Lennepweg en de Wagenaarweg werden aangelegd.

Bij deze aanleg werd gekozen voor aaneengesloten bebouwing, opdat de kleine huisjes niet meer gezien konden worden vanaf de openbare weg.

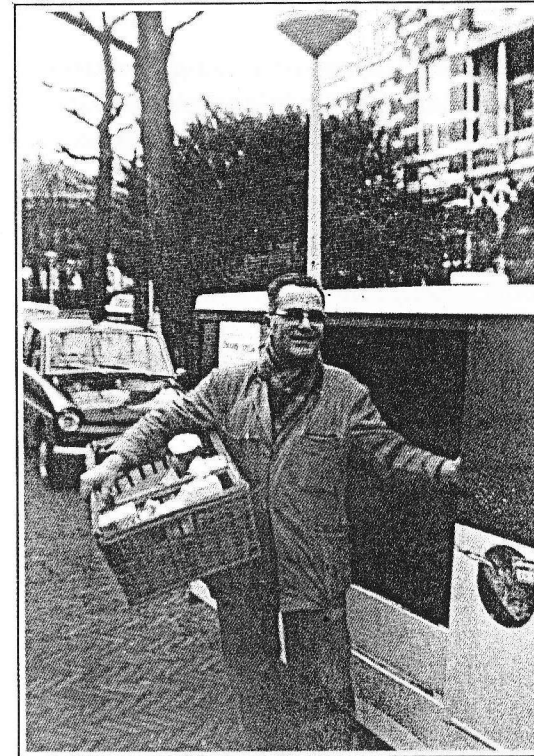
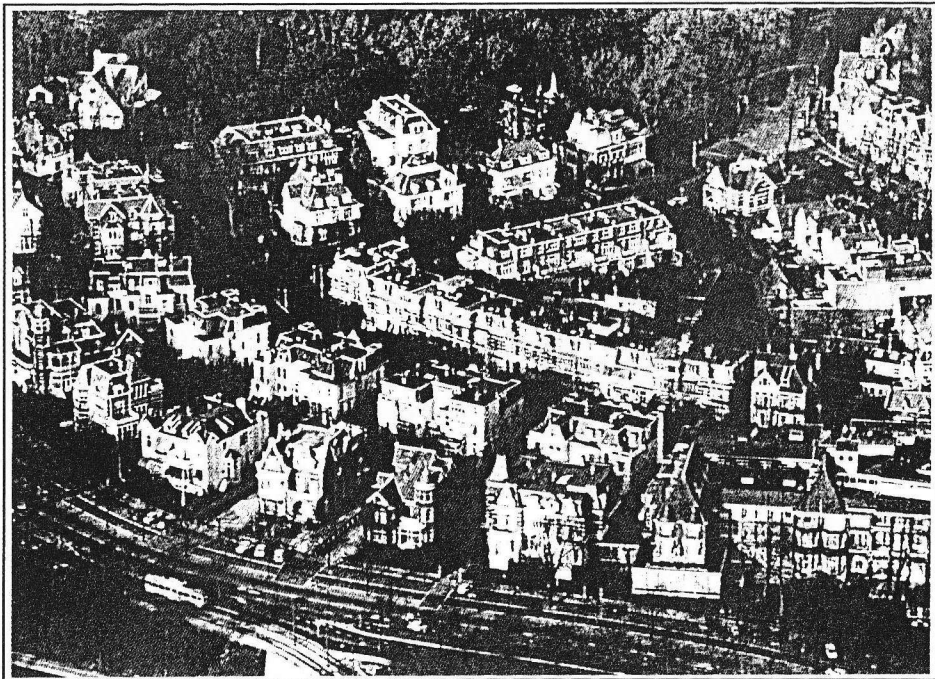
In plaats van open duingebied kregen de bewoners van deze huisjes hoge tuinschuttingen pal voor hun neus.

Wist u dat

eerst de oneven kant van de van Lennepweg tot aan de Wagenaarweg bebouwd werd, te weten de nrs 7-33. Dit gebeurde in neo-rennaissance stijl, met zijn namaak zandstenen banden en nep topornamenten. De ornamenten voor de stucplafonds werden destijds centraal geleverd door de gemeente. De verkoop van de kavels ging niet zo vlot. Vandaar dat er ontheffing bij de gemeente werd gevraagd van de clause dat de terreinen binnen 5 jaar bebouwd moesten zijn.

In het tweede stuk vallen de nrs 30-32 en 38-40 op door hun chaletstijl, ontworpen door architect J.B. Meijens in 1907 en 1909.

De nrs 61-63 zijn door architect H.J.E. Peelen gebouwd in 1908.

Wist U dat

men vroeger voor melk, brood en groente de deur niet uit hoefde. Leveranciers kwamen met hun kar langs de deur.

De melkboer haalde zijn melk bij het depot van de Sierkan op de Badhuisweg nr. 199, waar later de electriciën v.d. Starre zijn winkel vestigde. Hier kon men elektrische benodigdheden kopen, maar ook schrijfwaren en zelfs asbakjes van Delfts blauw.

Groenteboer Jansen, die aanvankelijk vanuit het Westland heen en weer reed, vestigde zich later op de Badhuisweg nr. 209.

Wist U dat

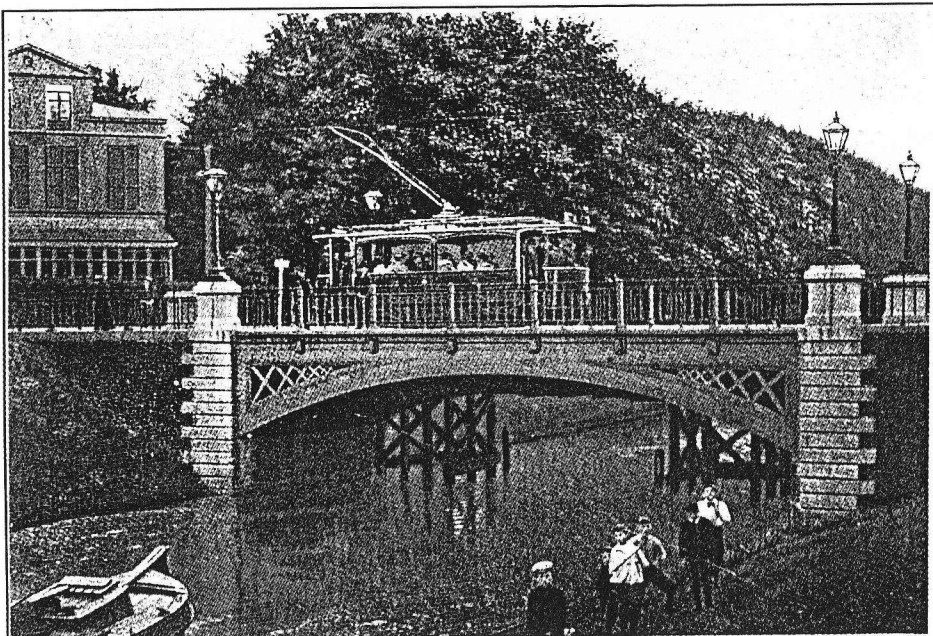
veel schilders van de Haagse School in onze omgeving schilderden en woonden. Zo woonde Willem Tholen in de zgn. kanaalvilla, die stond op de plaats waar nu Madurodam gevestigd is. Hij maakte oa. een schilderij van het interieur van het postkantoor aan de van Lennepweg. Hij heeft ook veel in het Hubertusduin geschilderd, waar hij de boten in het kanaal op zijn doek vastlegde.

Een aantal van hen heeft ook op de van Lennepweg gewoond. De hoge noordramen in een aantal achtergevels wijzen daar nog op. Willem Maris woonde eerst op nr. 19 en bouwde een atelier "in de poort". Later verhuisde hij naar nr. 14, waarna op nr. 19 het postkantoor gevestigd werd.

Floris Arntzenius kwam in 1903 op nr. 31 wonen.

Hij ruilde dit huis in 1913 met Havermans, die op de Wagenaarweg nr. 5 woonde.

In 1900 had deze daar 750 m² grond voor f 12,- per m² gekocht.

Scheveningen.

Witte Brug.

Wist u dat

er aan de van Lennepweg nr. 19 een hulppostkantoor van de PTT is geweest. Het verhuisde later naar nr. 22, waar het gevestigd bleef totdat op 14 oktober 1991 de deuren definitief dicht gingen.

Wist u dat

er in de gemeenteraad gediscussieerd werd over de vorm en vooral hoogte van de ijzeren hekjes, opdat men de voorbijgangers niet "door de tralies" zou zien. De oude hekjes vindt men nog hier en daar terug; bijvoorbeeld bij nr. 25.

Wist u dat

op de van Lennepweg nr. 12 Mej. Tellegen gewoond heeft.

Zij was particulier secretaresse van Koningin Juliana.

Het kwam geregeld voor dat Hare Majesteit met haar meegebrachte boterhammen onder de appelboom zat. Ook was er in het huis een geheel gecapitonneerd kamertje.

Wist u dat

de heer van Noord sr, de vader van de kapper die velen van u nog wel gekend hebben, een bijzonder aardig en wetenswaardig artikel getiteld "Ons oude buurtje" heeft geschreven.

Hij beschreef de buurt met zijn bewoners aan het eind van de vorige eeuw. (Die Haghe Jaarboek 1967).

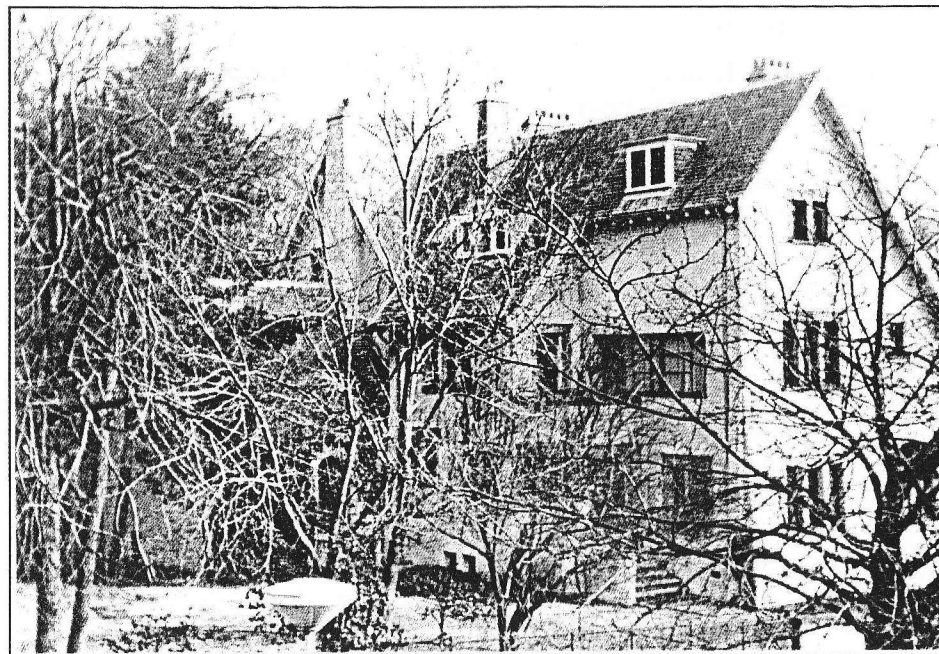
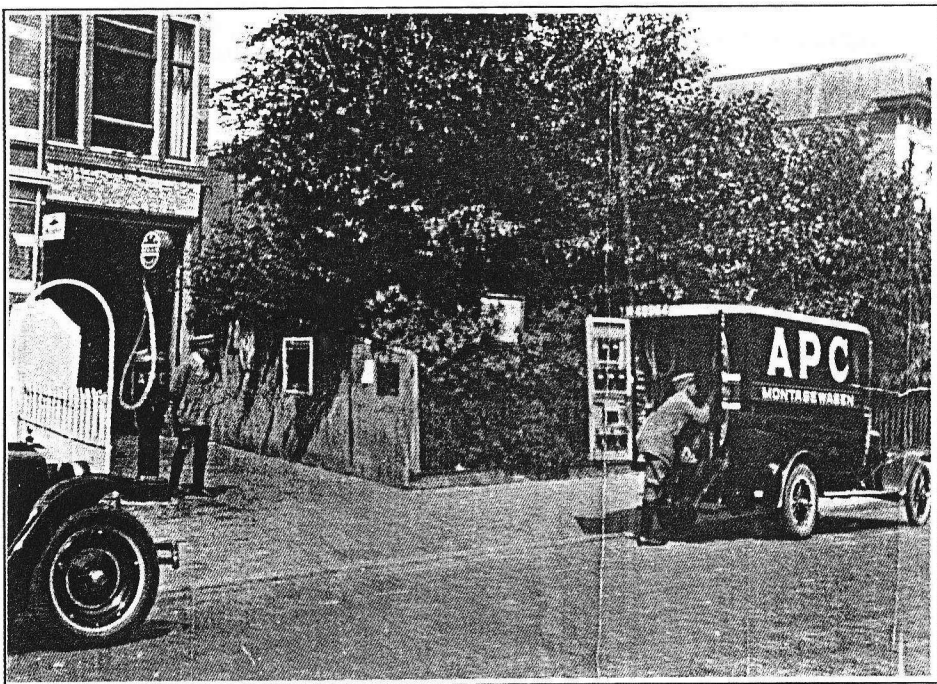
Wist U dat

toen de Badhuisweg verbreed moest worden voor de stoomtram het paardepad moest wijken voor een fietspad, "omdat er meer gefietst werd en het stof (van het paardepad) slecht was voor de tuintjes". In de jaren 50 werd de Badhuisweg opnieuw verbreed, waarbij aan een kant van de weg de huizen hun voortuintjes merendeels kwijt raakten.

Wist u dat

waar nu de manege van de heer Burik is, vroeger een stalhouderij gevestigd was. Het uithangbord vermeldt dat men er "luxe auto's, rijtuigen en rijpaarden" verhuurde.

De medewerkers droegen een curieus uniform: een chauffeursjas en pet, met eronder een rijbroek en rijlaarzen.

Wist u dat

aan de van Lennepweg nr. 47 destijds de Mexicaanse ambassade heeft gestaan, en dat het plan van afbraak hiervan en het bouwplan voor een flat met 5 tot 7 verdiepingen zulk een beroering teweeg heeft gebracht dat deze hoogbouw niet doorging. Dit was ook de aanleiding voor de vorming, onder aanvoering van Ir. J. Gonggrijp, van wijkvereniging De Wittebrug in 1974. In 1987 bleef door bemoeienissen van mevrouw Gonggrijp en de heer van Schage het pand aan de van Lennepweg nr. 61, dat al bijna verkocht was aan een ingenieursbureau, als "woonbestemming" behouden.

Wist u tenslotte

dat op de van Lennepweg ondermeer de volgende personen wonen of gewoond hebben:

- op nr. 8 woont thans de oudste bewoonster van de straat,
Mevrouw McNeill
- op nr. 11 woonde de voetbaljournalist Ir. Ad van Emmenes met
zijn dochter Viola (Holt)
- op nr. 12 woonde Mej. Tellegen, particulier secretaresse van
Koningin Juliana
- op nr. 19 woonde de schilder Willem Maris, die later naar nr. 14
verhuisde
- op nr. 23 woonde de schilder Havermans
- op nr. 27 woonde Mevrouw Arntzenius, een van de meisjes op
de prentbriefkaart met de poppewagen
- op nr. 31 woonde de schilder Floris Arntzenius

Bronvermelding

De voor dit boekje gebruikte foto's en geraadpleegde gegevens zijn afkomstig uit de volgende bronnen:

het Haags Gemeentearchief

de Handelingen van de Gemeenteraad

de jaarboeken van Die Haghe

de Wereldkroniek uit 1912

Fotoalbum Hotel De Wittebrug, Uitg. Couve 1910

Scheveningue, son Hotel des Bains et les environs, 1862

's-Gravenhage en Scheveningen, Uitg. v.d. Schouw 1894

"Ons oude buurtje", W. van Noord, Jaarboek Die Haghe 1967

Den Haag 1945, A. Schierbeek AVN 1946

Monumenten Inventarisatieproject Den Haag 1850-1940

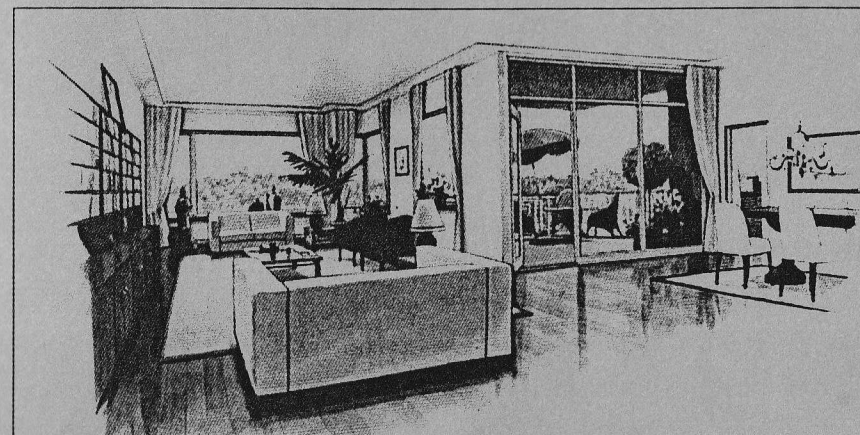
De Haagse paardetrans, Uitg. Wyt 1975

Het van Stolkpark in oude ansichten, Landheer-Roelants 1983

Dienst Stedelijke Ontwikkeling Den Haag

krantenartikelen over de wijk

en "last but not least", herinneringen van oudere buurtbewoners.

LUXUEUZE APPARTEMENTEN IN VILLAWIJK DUTTENDEL (DEN HAAG)

Het plan

Stijlvolle architectuur op een historische locatie. In aanbouw zijn 53 schitterende 3-, 4- of 5-kamerappartementen, tussen het Westbroekpark en het Hubertuspark.

Het boek

Kennismaken kan, vandaag al. Een schitterende brochure toont u de riante ruimten, het luxe wooncomfort en de hoogwaardige afwerking.

De expositie

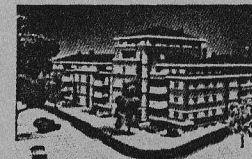
U bent uitgenodigd voor de expositie. In het informatiekantoor op de bouwlocatie, hoek Nieuwe Parklaan/Plesmanweg, proeft u de woonsfeer en raakt u bekend met het uitzicht. Te bezichtigen: iedere woensdag en zaterdag van 11:00 tot 14:00 uur.

Uw toekomstige appartement?

In uw appartement geniet u van de ambiance van de villawijk Duttendel, een pure garantie voor stijl. De 3-, 4- en 5-kamerappartementen onderscheiden zich niet alleen door hun ligging. Voor de bouwwijze werd het voorbeeld gevonden in de wijk Marlot. Klassiek getint, modern

uitgevoerd en een toneelbeeld van karaktervolle architectuur. De onder het gebouw gelegen, afsluitbare parkeergarage biedt plaats aan uw auto en eventueel een tweede auto.

De centrale entree wijst de weg naar uw woning.

Binnen is alles even riant. Een living waar voldoende ruimte is om volop te leven, naar keuze 2 of 3 slaapkamers en een royale badkamer met ligbad en 2e toilet. Gastvrij als u bent, beschikt u ook over een separate gastendouche. Bovendien kunnen uw gasten gebruik maken van de gastenverblijven, welke elders in het gebouw aanwezig zijn.

De brochure en de expositie zullen u overtuigen van dit bij voorbaat succesvolle plan. Over niet al te lange tijd kunt ook u hier uitstekend wonen.

Koopsommen vanaf f 430.000,- v.o.n. op eigen grond, inclusief een parkeerplaats in de beveiligde, afsluitbare parkeergarage (een extra parkeerplaats voor een eventuele tweede auto is nu nog beschikbaar).